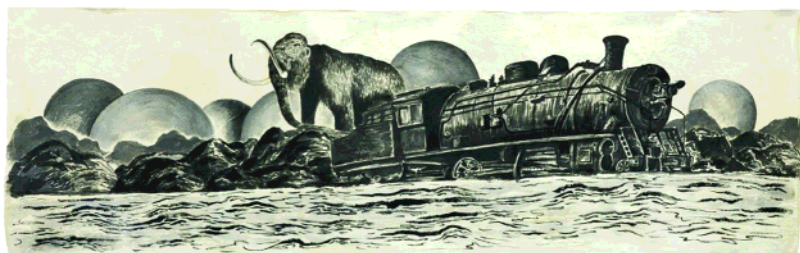

Một bức tranh của Sun Xun: Sinh học.

Thời thần thoại, tranh khắc gỗ của Sun Xun.

Cái thiết vũ trụ

TRINH SƠN

Từ tuổi lên ba, Sun Xun người Trung Quốc đã nghĩ lớn lên anh sẽ là họa sỹ. “Tôi gấp chim giấy, và muốn chúng bay thực sự”, anh nói. Bây giờ ở tuổi 37, với khoảng 20 bộ phim - cắt dán mọi thứ từ tranh vẽ mực, chì đến sơn dầu, khắc gỗ và dựng cảnh cho đến làm hoạt họa - chim bay chỉ là một phần nhỏ.

Một số đối tượng lặp đi lặp lại, từ những con cú kỳ dị, người đàn ông đội mũ ống và nhà ảo thuật, những cảnh quan vô hồn và các hành tinh xoắn ốc. Sun nói: “Ảo thuật gia là người được phép lừa dối, vì bạn phải trả tiền để xem ông ta lừa dối... Tôi nghĩ chúng ta đều biết ông ấy”.

Tác phẩm mới nhất của họa sỹ Sun Xun, Tái thiết vũ trụ (Reconstruction of the Universe), lần đầu tiên trình chiếu tại Miami ở Art Basel, nâng cao uy tín của Sun Xun hơn nữa: là một trong những họa sỹ thú vị nhất không chỉ đến từ Trung Quốc mà từ bất cứ nơi nào. Công trình nghệ thuật được nhà sản xuất đồng hồ cao cấp Audemars Piguet hào phóng tài trợ, gồm một bộ cục kiến trúc công phu các bức tường lừng uồn cong, treo tranh khắc gỗ và điềm xuyên bằng nhiều quả cầu thủy tinh đẹp, bên trong là những thước phim trắng mực tinh tế về chim và cá, đá cuội và các vụ nổ, toàn bộ nằm dưới một cái mái bằng tre. Phía ngoài là một màn hình lớn chiếu hoạt hình 3D Time Spy.

Họa sỹ Sun Xun làm việc ở xưởng vẽ riêng Black

Họa sỹ Sun Xun.

Bridge Village tại Bắc Kinh, với đội ngũ 6 cộng sự, có khi lên đến 20. Công trình Tái thiết vũ trụ có hơn 100 triệu lý, một số sinh viên, một số từ xa, cùng giúp tạo ra hàng chục ngàn tranh khắc gỗ làm nên hệ thống phim trình chiếu theo lối đời cũ và run rẩy từ 15 đến 18 hình một giây.

Tác phẩm Tái thiết vũ trụ của Sun Xun.

Được hỏi tại sao lại là tranh khắc gỗ, Sun Xun trả lời đơn giản, anh muốn thử làm khác đi. “Bạn không ăn bánh mì thường xuyên hàng ngày đâu”, anh nói, “Có lẽ sắp tới tôi sẽ làm điêu khắc”. Anh thừa nhận rằng Albert Dürer, bậc thầy tranh khắc gỗ, là một ảnh hưởng lớn trong những năm học trò của mình. “Không phải vì công nghệ ông đã sử dụng, mà là cách ông hiểu thế giới”. Sun Xun nói “Điều quan trọng là nghệ sĩ đưa ra một cách nhìn nhận thế giới”.

Tác phẩm mới nhất của Sun Xun đưa ra hình tượng phong phú từ các ngôi nhà anh thấy ở Le Brassus, khi đến thăm trụ sở lạnh lẽo của Audemars Piguet ở Swiss Jura, thành những cánh rừng trơ trọi, khúc sông chảy nhanh, nhạc cụ với đôi cánh, và động vật với máy quay phim kiểu cũ hoặc những cái đầu với loa phóng thanh. Sự mơ hồ cố ý, xuất hiện thường xuyên những biểu tượng âm dương nhắc nhở chúng ta phải nhìn mọi thứ theo hai cách. (Ở Trung Quốc, biểu tượng con cú khôn ngoan còn có ý nghĩa bí mật và cái chết).

Một bộ bánh răng đồng hồ dưới tuyết rơi, chúng ta có thể giả định rằng đây là câu chuyện về tốc độ của cuộc sống, thăm cảnh của công nghiệp cũ (Sun Xun lớn lên ở phía bắc của Trung Quốc, nơi các mỏ than mất giá khiến hầu hết người thất nghiệp), thăm cảnh của hành tinh và nhiều điều không thật kéo lê bởi quyền lực. “Cả bộ phim là một sự nói dối”, Sun Xun nói dựa theo một ý của Picasso, “Nghệ thuật là lời nói dối cho phép chúng ta nói lên sự thật”. Đối với một

nghệ sĩ Trung Quốc, sự mơ hồ là công cụ hữu ích. Nghệ sĩ đặt câu hỏi chứ không đưa ra câu trả lời.

Với Sun Xun, hội họa và tranh khắc gỗ là tôn giáo. “Tôi đang nói chuyện với thần. Thần của tôi, một vị thần linh thiêng”. Sun Xun nghiên cứu kỹ lưỡng - trong thời gian lưu trú ba tháng vào năm 2013 ở New York, anh đắm mình trong bảo tàng Metropolitan và học viện quân sự West Point. Anh nói rằng chuyến du lịch ấy khiến anh lớn lên (không phải trưởng thành hoặc tiến triển, mà là lớn lên) và anh sẽ không chấp nhận bất cứ điều gì là thật cho đến khi chính mắt mình nhìn thấy.

Câu chuyện gia đình Sun Xun là một trong những hậu quả đáng buồn của cuộc cách mạng văn hóa. Ông nội anh thuộc Quốc Dân Đảng (Đảng Dân tộc của Trung Quốc), nghĩa là cha anh chỉ được phép làm công nhân trong một nhà máy. Tác phẩm trước của Sun Xun đề cập chuyện ấy, còn bây giờ anh nói: “Bạn cần phải giữ một khoảng cách với lịch sử, vì bạn không thể thay đổi nó. Phần nhiều ký ức là buồn”. Thay vào đó, anh quan tâm đến tương lai của Trung Quốc. “Tôi nghĩ rằng mọi thứ sẽ lại bắt đầu, sẽ có nhiều tự do hơn... Trung Quốc đang chờ thời cơ - dân số khổng lồ, phải mất thời gian”.

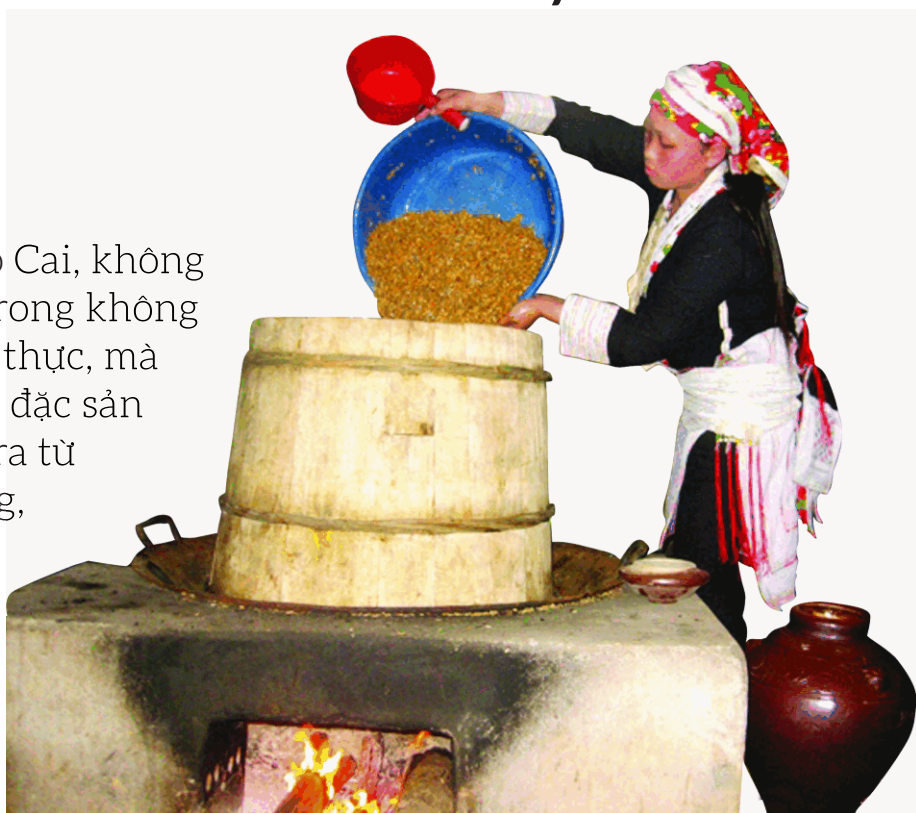
Họa sĩ Sun Xun chọn tre làm mái trong tác phẩm Tái thiết vũ trụ. Tre từ miền nam Florida. “Nhưng bạn nhìn thấy tre thì cũng như bạn thấy Trung Quốc và gấu trúc vậy”. ❖

Theo Telegraph

Rượu Sim San - Danh bất hư truyền

ĐÔNG THI

Khách du lịch nào tới Lào Cai, không chỉ được đắm mình vào trong không gian lễ hội Văn hóa - Ẩm thực, mà còn cuốn hút bởi một thứ đặc sản do người dân Dao đỏ tạo ra từ hạt thóc trồng trên nương, từ men lá truyền thống. Đó chính là rượu thóc Sim San - loại rượu mang hương vị đặc biệt của vùng núi Tây Bắc ngàn mây.

Chuẩn bị chung cất rượu.

Chuẩn bị men.

Y

Tý là một xã thuộc huyện Bát Xát, nằm trên độ cao gần 2000m, khí hậu mát mẻ, mây mù che lưng chừng núi, là điểm đến say đắm lòng người. Với địa thế, thiên nhiên là vậy, người dân Dao đỏ đã tận dụng nguồn nước suối thanh mát, cùng những thửa ruộng bậc thang màu mỡ, mà tạo ra những đặc sản bí truyền, có thể kể đến như rượu thóc San Lùng, Nậm Pung, A Lù, Dền Sáng... Và đặc biệt, rượu thóc Sim San sản xuất và phân phối bởi Công ty TNHH Một thành viên (MTV) Đặc sản Tây Bắc Việt Nam - TABAVINA, đặc sản số 1 Lào Cai.

Hương vị của núi rừng

Rượu Sim San có từ rất lâu. Người Dao tại bản Sim San, nơi “Quả bí ngô to như cái thúng, bắp ngô to như

Hấm ủ rượu.

con lợn con”, trải qua quá trình phát nung, làm rẫy, đã biết cách chiết xuất nên thứ nước tiên nồng ấm làm dịu bớt cái lạnh vùng sơn cước. Hương vị núi rừng trong từng giọt rượu Sim San trước tiên từ giai đoạn lựa chọn nguyên liệu. Thóc nung được đưa vào sử dụng là những hạt to, bóng mẩy, thơm ngon nhất, được sàng lọc kỹ lưỡng, phơi qua nhiều nắng. Sau đó, đưa lên chảo gang luộc từ 3 đến 4 tiếng cho tới khi hạt thóc chín mềm, nở bung. Thóc chín được tãi ra nong để thật nguội mới đem ủ men. Thời gian ủ men tùy thuộc vào thời tiết và nhiệt độ theo mùa. Thông thường khoảng từ 10 đến 20 ngày sau mới đem ra chưng cất. Thời gian ủ men càng lâu, rượu sẽ càng thơm ngon. Thêm một thứ nguyên liệu đặc biệt góp phần quan trọng tạo nên hương vị núi rừng trong rượu Sim San được kể đến, đó chính là loại men lá, kết tinh từ 15 loại thảo dược quý hiếm trong rừng trên dãy Hoàng Liên Sơn. Thóc đó, men đó, nguồn nước đó, cùng với nhiệt độ, độ ẩm, áp suất không khí chính tại nơi đây mới là điều kiện khác biệt làm nên rượu thóc Sim San - tuyệt đỉnh danh bất hư truyền.

Chất lượng rượu truyền thống

Rượu Sim San sau khi chưng cất thủ công được đưa vào hệ thống lọc đa tầng. Để đảm bảo chất lượng và vệ sinh an toàn thực phẩm theo tiêu chuẩn của Bộ Y tế, rượu còn được xử lý qua máy lọc nhằm loại bỏ độc tố, các tạp chất, giảm độ sốc, khử etanol, andehit, methanol... Sau đó, rượu được ủ trong chum sành không tráng men với tác dụng làm thâm thấu độc tố và tạo độ êm dịu tự nhiên cho rượu. Thời gian ủ trong chum từ 1 đến 2 năm trở lên rượu mới được đưa ra thị trường tiêu thụ.

Rượu thóc Sim San với độ cồn chủ yếu trong khoảng từ 30 đến 35 độ, rất phù hợp với thị hiếu người tiêu dùng. Rượu có vị ngon ngọt, hương thơm quyến rũ, êm dịu nơi đầu lưỡi, không có vị cay chát như một số loại rượu thông thường, uống vào không gây đau đầu, cảm giác say say lâng lâng phiêu diêu cùng đất trời. Đa dạng về kiểu dáng, bao bì đẹp, được đựng trong nậm gốm trơn hoặc nậm gốm sần 1 lít, 2 lít, 5 lít hay nậm gốm bầu hồ lô 500ml, chai thủy tinh 500ml...

Với một điểm du lịch hấp dẫn như Lào Cai, việc có một đặc sản truyền thống làm quà tặng là rất hợp lý, hợp ý. Do đó, việc được giao phát triển thương hiệu rượu thóc của Công ty TNHH MTV Đặc sản Tây Bắc Việt Nam là một hướng đi đúng trong việc bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc ở vùng cao Tây Bắc. Hiện nay, Công ty đang trở thành niềm tin, niềm hứng khởi cho hàng trăm hộ gia đình dân tộc thiểu số ở Lào Cai, bởi họ cảm nhận sản phẩm do chính mình làm ra được trân quý, nâng niu. Công ty TABAVINA đã xây dựng dự án bảo tồn và phát triển các làng nghề, trong đó đầu tư dây chuyền công nghệ, đăng ký nhãn hiệu độc quyền, giữ vững hương vị truyền thống và đảm bảo chất lượng cho sản phẩm rượu thóc Sim San.

Ông Đoàn Văn Triều - Giám đốc Công ty TABAVINA cho biết: “Công ty đang từng bước giới thiệu, quảng bá cho người tiêu dùng nhận biết được đây là sản phẩm chính hiệu mang đậm bản sắc dân tộc của Lào Cai. Với phương châm - Chất lượng đảm bảo, sự lựa chọn hoàn hảo - Sim San sẽ luôn cố gắng và hơn thế nữa để không phụ lòng tin dùng của quý khách hàng”. ❖

BÀ TRẦN UYÊN PHƯƠNG:

"Tân Hiệp Phát vì trách nhiệm với cộng đồng"

KIM ĐỨC

Bà Trần Uyên Phương, Phó tổng giám đốc Tập đoàn Tân Hiệp Phát đã chia sẻ những giá trị cốt lõi và trách nhiệm với xã hội, đặc biệt là việc sử dụng thông minh nguồn nước trong sản xuất của doanh nghiệp sản xuất đồ uống, nước giải khát có lợi cho sức khỏe lớn nhất cả nước và hàng đầu khu vực.

Bà đánh giá thế nào về môi trường nước và tầm quan trọng của việc sử dụng nước ngọt hiện nay ở Việt Nam?

Nước là một trong những nguồn tài nguyên thiết yếu đối với đời sống và hoạt động sản xuất. Chúng ta đang phải đối mặt với sự biến động thiếu hụt nguồn tài nguyên nước hay tình trạng ô nhiễm nguồn nước, đặc biệt là tại các khu công nghiệp, đô thị. Tại các thành phố lớn hay khu vực nông thôn, tình trạng nguồn nước bị ô nhiễm cũng không ngừng gia tăng.

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến tình trạng trên. Có thể từ tác động của sự biến đổi khí hậu toàn cầu; do nước thải của các cơ sở sản xuất công nghiệp xả thẳng ra môi trường; do cơ sở hạ tầng còn lạc hậu ở một số địa phương nên phần lớn các chất thải của con người và gia súc không được xử lý. Cũng có thể, việc lạm dụng các chất bảo vệ thực vật trong sản xuất nông nghiệp dẫn đến các nguồn nước ở sông, hồ, kênh, mương bị ô nhiễm nghiêm trọng. Điều này gây ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe của con người và sản xuất, cũng như ảnh hưởng đến sự phát triển kinh tế của mỗi quốc gia.

Phải chăng mục tiêu tăng trưởng bền vững, xây dựng nền kinh tế xanh và bảo vệ môi trường là một trong những lý do khiến Tân Hiệp Phát mở hầu bao chi hàng trăm triệu USD đầu tư hệ thống dây chuyền công nghệ Aseptic vào sản xuất, thưa bà?

Từ sớm, Tập đoàn Tân Hiệp Phát đã hướng đến các tiêu chuẩn hiệu quả cao nhất và đặt kỳ vọng trở thành một trong những doanh nghiệp tiên phong ở châu Á. Ngay trong những ngày đầu thành lập công ty, chúng tôi đã xác định sứ mệnh của mình là được đóng góp cho sự phồn vinh của Việt Nam bằng cách tạo nên thương hiệu nước giải khát hàng đầu của quốc gia. Mục tiêu của chúng tôi là trở thành một trong những doanh nghiệp tiên phong trong lĩnh vực thực phẩm và thức uống ở thị trường châu Á, song song với việc phục vụ người tiêu dùng toàn cầu.

Gìn giữ trách nhiệm với cộng đồng và xã hội Việt Nam là một trong 6 giá trị cốt lõi nền tảng định hướng hoạt động của chúng tôi. 5 giá trị còn lại là chính trực; giữ vững văn hoá lấy khách hàng làm trọng tâm; giữ vững hôm nay phải hơn hôm qua nhưng không bằng ngày mai; các nhân viên được trải nghiệm quyền làm chủ công việc; cam kết những tiêu chuẩn cao nhất về chất lượng.

Trong quan điểm của chúng tôi, mang tầm vóc hàng đầu châu Á là doanh nghiệp phải thuộc nhóm đứng đầu châu Á trong lĩnh vực của mình, có sản phẩm đủ chất lượng bán trên toàn cầu. Ngay tại châu Á, sản phẩm phải đủ sức cạnh tranh trên những thị trường khó tính nhất, như Nhật Bản, Hàn Quốc... Khát vọng này đòi hỏi chúng tôi luôn xác định chất lượng sản phẩm, sức khỏe người tiêu dùng là mục tiêu số 1, là sức mạnh cạnh tranh cốt lõi nhất, là công cụ và cũng là mục tiêu để phát triển.

Chính bởi vậy, trong suốt gần 23 năm hoạt động, chúng tôi luôn nỗ lực cải tiến không ngừng, tập trung đầu tư mở rộng sản xuất, đầu tư dây chuyền công nghệ hiện đại trong lĩnh vực sản xuất nước giải khát. Tân Hiệp Phát đã quyết định chọn công nghệ Aseptic cho 10 dây chuyền sản xuất của Tập đoàn tại 4 nhà máy. Tổng giá trị đầu tư công nghệ Aseptic cho 4 nhà máy là 300 triệu USD với 10 dây chuyền sản xuất.

Với công nghệ này, chúng tôi tự tin sẽ tạo nên mặt bằng mới về chất lượng sản phẩm và khi Tân Hiệp Phát nâng tầm, sẽ tạo động lực để các doanh nghiệp cùng ngành cũng phải nâng tầm chất lượng lên mặt bằng mới. Người tiêu dùng sẽ là người được thụ hưởng từ sự cạnh tranh lành mạnh này.

Việc đầu tư công nghệ cũng là lời khẳng định của Tân Hiệp Phát đối với giá trị cốt lõi mà Tập đoàn đã đặt ra từ ban đầu. Đồng thời, điều này góp phần hiện thực hóa định hướng chiến lược phát triển ưu tiên hàng đầu đối với Việt Nam là tăng trưởng bền vững xây dựng nền kinh tế xanh vì sự tăng trưởng bền vững và bảo vệ môi trường.

Công nghệ Aseptic của Tân Hiệp Phát có gì đặc biệt trong bảo vệ môi trường và sử dụng nguồn nước thông minh trong quá trình sản xuất?

Nói một cách ngắn gọn, công nghệ này giúp tiết kiệm tuyệt đối trong toàn bộ quá trình sản xuất từ phối chai đầu vào đến chiết xuất sản phẩm và đóng gói. Toàn bộ quá trình này được thực hiện trong môi trường vô trùng, hoàn toàn khép kín và tự động, đặc biệt thân thiện với môi trường. Aseptic không chỉ giúp giữ lại tối đa các hàm lượng dưỡng chất từ nguyên liệu tự nhiên vào sản phẩm, mà còn giúp sản phẩm hoàn toàn không cần chất bảo quản, đáp ứng được tiêu chuẩn cao nhất về một sản phẩm sạch mà cả thế giới đang hướng đến.

Áp dụng công nghệ Aseptic giúp Tân Hiệp Phát sử dụng nguồn nước thông minh trong quá trình sản xuất. Áp dụng công nghệ thổi chiết vô trùng (Aseptic Blow Fill- ABF) giúp Tân Hiệp Phát tối ưu việc sử dụng năng lượng một hiệu quả trong quá trình sản xuất. Sử dụng công nghệ ABF, công nghệ chiết lạnh vô trùng hiện đại nhất thế giới trong sản xuất nước giải khát, sẽ giúp làm giảm lượng nước cần dùng trong quá trình sản xuất, đồng nghĩa với việc giảm lượng nước thải ra môi trường.

Là doanh nghiệp hiếm hoi sử dụng công nghệ Aseptic tại Việt Nam, vậy bà cho biết những cái được của Tân Hiệp Phát từ hệ thống dây chuyền công nghệ cao này?

Sản phẩm của chúng tôi đã được gắn tên “sản phẩm có lợi cho sức khỏe” sau 1 năm kiểm nghiệm nghiêm ngặt ở Học viện Quân y và được Bộ Y tế công nhận. Sản phẩm nước giải khát của Tân Hiệp Phát được người tiêu dùng trong nước và quốc tế đón nhận. Năm 2012, thị phần trà của Tân Hiệp Phát đã giúp đưa thị phần của khối doanh nghiệp Việt Nam vượt doanh nghiệp nước ngoài tại thị trường Việt Nam.

Đến nay, sản phẩm của Tân Hiệp Phát đã được xuất khẩu sang 16 nước trên thế giới và chúng tôi sẽ cố gắng hết mình để đưa thương hiệu Việt Nam đủ sức đến với tất cả các quốc gia.

Tân Hiệp Phát là doanh nghiệp hoạt động mạnh trong công tác an sinh xã hội, với gần 16 chương trình mỗi tháng, được người dân trên khắp cả nước ủng hộ, tin yêu. Trong đó, chương trình “Nước ngọt nghĩa tình” cho đồng bào các tỉnh vùng khô hạn, thiếu nước sạch được các cấp chính quyền và người dân đánh giá cao. Vậy, bà có thể chia sẻ sâu thêm về lý do thực hiện và ý nghĩa của chương trình này?

Đầu năm 2016, tác động của hiện tượng thời tiết El Nino đã gây nên tình trạng hạn hán và xâm nhập mặn kéo dài tại 10/13 tỉnh, thành phố khu vực Đồng bằng

sông Cửu Long, ảnh hưởng nghiêm trọng đến sản xuất và đời sống dân sinh. Đây là đợt hạn hán nghiêm trọng nhất trong 100 năm qua, theo đánh giá của nhiều chuyên gia môi trường.

Cụ thể, tại xã Nam Thái A, huyện An Biên, tỉnh Kiên Giang, nguồn nước bị nhiễm phèn và mặn quanh năm. Hiện xã có 9.470 nhân khẩu, chủ yếu là làm nông nghiệp. Nơi đây có 1.600 giếng khoan, nhưng chỉ để rửa, tắm giặt, chứ không thể uống được. Còn tại Bến Tre, nước mặn đã phủ khắp cả tỉnh, gây thiệt hại lớn đến sản xuất, khiến hàng ngàn người dân thiếu nước sinh hoạt.

Trước tình hình đó, với mong muốn chia sẻ khó khăn với nhân dân vùng bị hạn hán và xâm nhập mặn tại các tỉnh Đồng bằng sông Cửu Long, chúng tôi đã phối hợp với Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh tổ chức hành trình “Nước ngọt nghĩa tình”, trao tặng 10 máy lọc nước mặn thành nước ngọt với tổng giá trị hơn 2,1 tỷ đồng.

Bà có thể chia sẻ một kỷ niệm của Tân Hiệp Phát với người dân trong chương trình “Nước ngọt nghĩa tình”?

Khi đến khảo sát và lắp đặt máy lọc nước ở huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre, một trong những vùng bị hạn mặn, chúng tôi đã tận mắt chứng kiến nỗi khổ cực của bà con vì không có nước ngọt để sinh hoạt như phải nấu cơm bằng nước mặn, tắm bằng nước mặn nên bị dị ứng ngứa khắp người... Những chiếc máy lọc nước ngọt mà chúng tôi lắp đặt đã góp phần giảm bớt khó khăn của bà con, giúp họ thuận tiện hơn trong việc tiếp cận nguồn nước sạch để sinh hoạt hàng ngày.

Trong buổi khánh thành, nhiều bà con háo hức lấy nước từ máy lọc nước uống luôn, nhiều người mang luôn can, thùng để mang nước về dùng. Các cụ già đến nắm tay chúng tôi khen nước ngọt lắm và luôn miệng cảm ơn vì đã giúp bà con thoát khỏi cảnh cơ cực. Những tình cảm đó khiến chúng tôi rất xúc động và tiếp thêm động lực để chúng tôi hoàn thành xứ mệnh ý nghĩa này. ❖

Biểu tượng kiến trúc nổi bật của Thượng Hải.

Video art của Wallace Chung.

NHƯ CON KIẾN TRÚC BẢO TÀNG

TRẦN ĐẠI THẮNG

Thủy mặc hay nhà chọc trời?

Sau khi thăm thú mấy khu phố bán tranh, Đàm Nga, cô phiên dịch, dẫn chúng tôi đến bảo tàng Nghệ thuật đương đại Thượng Hải (Comtemporary Art Museum Shanghai). Bảo tàng là một tòa nhà ba tầng ở trong một công viên rất nhiều cây phong, trước mặt là một hồ sen xanh mướt. Quanh hồ có rất nhiều nhóm người, phụ nữ đang đàn hát, tán chuyện, đàn ông thì chơi tá lá hoặc đánh cờ ăn tiền.

Giá vào cửa bảo tàng là 80 tệ. Tầng một vừa diễn ra buổi khai mạc triển lãm sắp đặt và video art của họa sĩ Wallace Chung. Anh ta đầu tư rất kỹ cho cuộc trình diễn. Panô to nhỏ, trình bày sắp đặt từ ngoài đầu đường vào tận cửa trong bảo tàng. Có vẻ họa sĩ này quan hệ

khá rộng nên lãng hoa tặng nhiều đến nỗi xếp ken cứng dọc hết mặt tiền bảo tàng. Wallace Chung triển lãm cảnh đô thị Hong Kong sôi động, náo nhiệt. Người xem nhìn ngắm trình chiếu ở khắp chỗ: trên tường, dưới nền, trong phòng chiếu hoành tráng có màn hình cong bằng 3/4 hình tròn đường kính phải đến 20m. Ngoài ra còn có không gian tương tác ba chiều trong căn phòng trống toàn bằng gương rộng khoảng 60m² để khán giả vào đây selfie chụp ảnh tự sướng. Tầng hai là khu vực bày tranh hoa lá của một số tác giả địa phương. Góc trong cùng là thư viện và nơi vẽ tranh, tô màu cho các bé thiếu nhi. Tầng ba có mấy phòng trưng bày ảnh và quán Art Cafe. Trong quán cà phê có bức bình phong phiên bản tranh của một họa sĩ Trung Quốc, ông này thể hiện rất kinh, nhìn xa thì chỉ là bức tranh thủy mặc nhưng lại gần xem là chi chít ảnh các nhà cao tầng ghép lại với nhau. Nhìn càng gần càng đã.

Xong cà phê chúng tôi xuống tàu điện ngầm di chuyển đến bảo tàng Nghệ thuật Long Mỹ (Long Museum West Bund) của một tỉ phú hiện là người giàu thứ 47 của Trung Quốc. Ông này tên là Lưu Ích Khiêm, sinh năm 1963, vốn là một nhà kinh doanh cổ phiếu và bất động sản, sau khi giàu lên thì chuyên sang sưu tầm nghệ thuật. Tháng 4/2015 với việc mua bức tranh thêu Tây Tạng từ thế kỷ thứ 15 với giá 45 triệu đô, ông lập kỷ lục thế giới về giá cho một tác phẩm nghệ thuật châu Á. Đến tháng 11 cùng năm, ông lại gây xôn xao dư luận khi mua bức Nu couché của danh họa Ý Amedeo Modigliani với giá 170,4 triệu đô. Ông có quan hệ tốt với nhà Christie's nên luôn có logo biểu trưng của nhà này trên các sự kiện mà mình tổ chức.

Bảo tàng nghệ thuật Long Mỹ là một khu đất rộng 2 héc ta, trước đây là một nhà máy cũ. Lưu Ích Khiêm đã dỡ bỏ toàn bộ những công trình cũ, chỉ để lại vài đoạn đường ray tàu chạy suốt chiều ngang khu đất dẫn vào một nhà kho làm ký ức và dựng lên một không gian nghệ thuật hai tầng hoàn toàn mới. Bao quanh bảo tàng có khá nhiều tác phẩm điêu khắc cỡ lớn. Có điều rất lạ

Nhìn xa tưởng chỉ là tranh thủy mặc.

Tầng một trong bảo tàng Long Mỹ.

là ở đây bán vé tham quan chia làm hai tầng. Tầng một vé là 50 tệ, tầng hai 80 tệ. Tầng một bày các tác phẩm sắp đặt, tượng là chủ yếu. Tầng hai được chia làm tám phòng tường sơn màu nâu đỏ là nơi trưng bày các tác phẩm mà Lưu Ích Khiêm sưu tập, chủ yếu là tranh của các họa sĩ Trung Quốc từ thời cách mạng văn hóa đến nay, đủ các thể loại đề tài và chất liệu. Có hai phòng lớn bày tranh quốc họa khổ to.

Hết cấp ba thì xem hết bảo tàng

Hôm sau chủ nhật, chúng tôi đến bảo tàng Mỹ thuật Trung Quốc tại Thượng Hải (China Art Museum Shanghai) từ rất sớm. Đây là một trong những bảo tàng mỹ thuật lớn nhất châu Á và là biểu tượng kiến trúc nổi bật nhất của thành phố, chỉ sau tháp truyền hình Đông Phương Minh Châu. Từ khách sạn đã có biển đèn giới thiệu cho du khách, một số quán ăn còn làm vật dụng trang trí phỏng theo mô típ kim tự tháp chổng ngược của bảo tàng được mệnh danh là “Vương miện phương Đông” này. Còn một tiếng nữa mới đến giờ mở cửa nhưng dòng người xếp hàng đã dài đến mấy trăm mét, có lẽ cũng do bảo tàng mở cửa miễn phí cho khách vào tham quan. “Ngày thường bình quân có từ 4.000 đến 5.000 người, cuối tuần khoảng 10.000 đến 12.000, cao điểm nhất có ngày lên đến 18.000 lượt người vào tham quan”. “Bảo tàng xây xong từ năm nào vậy?”. “Năm 2012, đây trước là bảo tàng Mỹ thuật Thượng Hải”. Cô gái bên bàn thông tin kiên nhẫn trả lời những câu tôi hỏi. Xếp hàng lâu quá, tôi tranh thủ chụp và gửi mấy tấm hình xung quanh lên Facebook để chia sẻ với bạn bè.

Sau khoảng một tiếng đứng giữa trời nắng thì đến nhà kiểm soát với lực lượng an ninh soi chiếu kiểm tra bằng máy như trong sân bay. Thủ tục an ninh xong thì ra quảng trường để đi vào bảo tàng. Đoàn

người đông như kiến vậy mà khi vào bên trong chỉ còn thấy lóm đóm, xa xa nhìn nhỏ tí ti so với khối kiến trúc không lồ cao tới 65 m này. “Học sinh ở đây đến cấp ba là đã đi xem hết các bảo tàng. Riêng bảo tàng Mỹ thuật thì có khi đến mấy lần”. Đàm Nga cho biết.

Vào trong bảo tàng đi thang máy lên tầng ba rồi lên tiếp nữa trên hai cái thang cuốn dài ngoẵng. Hai tầng trên ở các phòng trung tâm trưng bày tác phẩm qua nhiều thời kỳ Trung Quốc, có tranh từ đời Minh, Thanh đến nay. Các phòng phía ngoài thì trưng bày tranh tượng của riêng từng tác giả nổi tiếng đã qua đời. Mỗi họa sĩ một phòng như vậy, có tiểu sử và tranh vẽ qua các năm tháng hoạt động. Xem xong hai tầng này cảm giác cũng thấy bình thường, không có gì đặc sắc lắm so với kiến trúc hoành tráng của bảo tàng. Nhưng khi đi xuống tầng một thì mới thấy chính quyền đầu tư hình ảnh mạnh như thế nào (họ làm đường đi tham quan rất hay là xem các tầng trên trước rồi mới xuống khu chính ở dưới). Cả trăm bức tranh sơn dầu khổ lớn từ 2m trở lên bày trong những phòng lớn, trần cao đến 6,7m. Phòng rộng hàng trăm mét vuông mà mỗi phòng chỉ treo khoảng sáu đến mười bức tranh. Toàn đề tài ca ngợi lãnh tụ, đấu tranh cách mạng, hăng say sản xuất, thành phố giàu đẹp, giấc mộng máy bay... Các bức tranh này đa số đều là mới vẽ những năm 2009 đến 2011, chắc do chính quyền đặt khi xây dựng bảo tàng.

Xem sơ sơ thôi mà cũng đến ba giờ chiều. Chúng tôi đến một quán ăn tạm. Ngồi chờ gọi món tôi mở Facebook thì thấy dòng comment bình luận của anh Bằng, chủ tịch câu lạc bộ sách Hà Nội: “Một trong những tiêu chí để đánh giá mặt bằng dân trí là số người quan tâm tới lĩnh vực nghệ thuật hội họa, điêu khắc, âm nhạc... Nhưng hình như có gì sai sai ở đây, chắc là họ đã lấy cấp ý tưởng của Louvre ở Paris về đấy rồi”. Tôi hơi sững lại, không rõ điều đó có thực hay không. Nhưng sau một thoáng, tôi thầm nghĩ, kể cả copy như vậy thì đó cũng là chuyện đáng làm. ❖

Rượu bia và những người trẻ ở pháp

SAO KHUÊ

Tuổi uống hợp pháp là độ tuổi được pháp luật cho phép sử dụng các loại đồ uống có cồn. Những điều luật này bao gồm những quy định về hành vi, thời gian và địa điểm có thể sử dụng các loại đồ uống có cồn. Mỗi một quốc gia có những quy định khác nhau về độ tuổi uống hợp pháp tối thiểu. Đa số các nước chỉ áp dụng điều luật cho độ tuổi uống hợp pháp ở những địa điểm công cộng. Một số nước lại có những quy định cụ thể chi tiết về từng loại đồ uống, loại nào có thể uống ở nơi công cộng, loại nào chỉ được uống trong phạm vi gia đình...

Ở Pháp, độ tuổi hợp pháp có thể mua bia rượu là 18. Trong nhiều trường hợp bạn phải trình giấy tờ tùy thân cho người bán để bảo đảm rằng bạn đủ tuổi để mua hoặc uống rượu hoặc bia. Nếu thực hiện không nghiêm, chính người bán cũng phải chịu trách nhiệm trước pháp luật về hành vi của họ.

Bạn có thể mua rượu bia hoặc các đồ uống có cồn tại các siêu thị lớn nhỏ hoặc những cửa hàng đồ uống chuyên biệt.

Nói chung ở Pháp, bạn chỉ có thể mua các loại rượu bia được sản xuất từ chính nước này. Theo thiên ý của người viết, người Pháp không sinh mác ngoại, "rượu bia ngoại" cũng nằm trong số ấy.

Việc giáo dục về độ tuổi cũng như việc giám sát thực hiện nghiêm chỉnh việc uống các loại rượu bia và đồ uống có cồn của trẻ vị thành niên trước hết thuộc về nhà trường và các bậc cha mẹ học sinh.

Vào tháng Chín, khi năm học mới bắt đầu, các học sinh trung học lại càng ít có cơ hội để uống rượu bia. Giống như ở các nước Châu Âu khác, trong bất cứ dịp tụ tập lễ lạt nào trong khuôn khổ nhà trường, học sinh tuyệt đối không được uống rượu mạnh.

Tuy vậy, những nhà lập pháp cũng thấy cần phải xiết chặt hơn các quy định. Nhất là khi Pháp được coi là một trong những quốc gia "để tính" nhất trong việc sử dụng rượu bia đối với độ tuổi vị thành niên. Trách

nhiệm này có vẻ như lại thuộc về sự có phần thả nổi trong quản lý gia đình. Nhiều bậc cha mẹ ở Pháp đã tỏ ra quá nới lỏng trong việc cho con em mình uống bia rượu trong các bữa tối hoặc trong những buổi liên hoan gia đình.

Năm 2013, một bác sĩ nói trên Kênh France 24 (Channel France 24) rằng "càng ngày chúng tôi càng tiếp nhận cấp cứu nhiều bệnh nhân trẻ tuổi trong tình trạng say rượu. Những người này phải lựa lại ở đây 24 tiếng, cá biệt, có người phải cần hai ngày để tỉnh rượu.

Do tập quán ăn uống, người Pháp thường uống bia rượu vào bữa trưa, hoặc uống rượu vào bữa tối. Điều này cũng ảnh hưởng đến những người trẻ trong gia đình và cũng dễ hiểu vì sao việc tiếp cận với đồ uống có cồn và "không khí rượu bia" đến với trẻ em từ rất sớm.

Một điều đáng nói nữa là độ tuổi uống hợp pháp liên quan mật thiết đến độ tuổi được phép điều khiển xe bốn bánh ở Pháp. Để giảm thiểu những tai nạn xe hơi liên quan đến rượu bia đối với những người trẻ nói riêng và những người điều khiển ô tô nói chung, không có cách gì hữu hiệu hơn là tăng cường ý thức của mỗi cá nhân từ 18 tuổi trở lên, cùng với sự nghiêm khắc của giáo dục nhà trường và gia đình cũng như những chế tài xử phạt. ❖

Nước

Truyện ngắn của Ý NHI

Cảm giác hóa thạch trước khi sự vật hóa thạch*

Chiếc ba lô để ngay dưới chân giường.

Chốc chốc, anh chợt nghĩ ra thêm một thứ nào đó, một bịch thuốc cho các bệnh thông thường, một ít lương khô chẳng hạn... lại mở ba lô nhét vào. Chiếc ba lô chật căng, tròn vo như một quả bóng. Chốc chốc, anh lại cầm hai chiếc quai, nhấc lên, đặt xuống, cố lèn chặt các vật dụng để có thêm một khoảng trống, phòng khi cần một món đồ nào đó. Tất cả gia tài chỉ trong một chiếc ba lô thôi.

Anh đi tàu đêm. Anh vốn thích đi tàu hơn đi ô tô, thích những chuyến tàu đêm hơn là ban ngày. Có lần, H hỏi, vì sao. Anh đáp, anh không biết.

Vì sao anh tha thiết với TD, anh cũng không hiểu thật rõ ràng. Vì những rừng thông bạt ngàn, vì những ngọn thác đổ xuống như tự trời cao, vì dòng sông lặng lẽ chảy qua những xóm thôn nhỏ nhoi, vì một mùa hoa hồng thắm trải dài trên những triền đồi... chẳng. Anh đã đọc những thông tin về TD trên một tờ báo chuyên quảng bá du lịch, vào buổi chiều oi nóng ngồi trong quán cà phê quen nơi góc đường.

Đợi H.

Cô không đến.

Nhiều ngày sau cô cũng không đến.

Anh vẫn ghé quán. Người chủ quán mang đến một phin cà phê bằng gốm sứ Bát Tràng màu đen, với một đường viền đỏ thanh mảnh quanh miệng ly, có khi hỏi han vài câu, có khi nhìn ra cửa như đợi H cùng với anh rồi im lặng trở về quầy. Cái quầy được làm bằng gỗ tạp, sơn màu nâu, chất chứa không biết bao nhiêu chai lọ cao thấp, bao nhiêu hộp vuông hộp tròn nhưng ngăn nắp, sạch sẽ.

Cô không uống cà phê, bao giờ cũng là ca cao sữa nóng.

Lỡ hết ca cao thì uống trà.

Cũng nóng.

Có lần, anh hỏi mượn cuốn tạp chí du lịch ấy nhưng chủ quán cho biết mới gom bán ve chai cùng một số đồ đạc cũ. Ông bảo sắp sang quán để về quê, về, chăm con gà con vịt, trồng vài luống rau cũng đủ sống. Im lặng một chút, ông nói thêm, già rồi, giọng hồ hững như nói về một việc không mấy liên quan.

Từ khi quán đổi chủ, anh không ghé lại. Anh tìm một quán khác, nằm ở khúc quanh trên đường tới sở làm. Quán dùng phin nhôm, đặt trên ly thủy tinh, nhìn thấy từng giọt, từng giọt màu nâu nhỏ xuống. Có thể có một âm thanh nào đó khi giọt cà phê rơi xuống chạm vào đáy thủy tinh, có thể có một cơn sóng nào đó trên mặt nước nâu sánh, nếu mình muốn nghe, muốn nhìn, anh nghĩ vậy. Chủ quán là một người đàn ông trung niên, trông vẻ ngoài hơi bặm trợn nhưng là người lành tính, kiên nhẫn và chiều khách. Có lần, bất thành linh hỏi anh, sao cậu đi một mình mãi vậy. Anh cười cười, uống cà phê một mình ngon hơn. Ông ta cũng cười, chùi tay vào chiếc tạp dề màu xanh rồi đưa ngón cái lên, một phát kiến vĩ đại. Anh ngờ rằng ông vốn là một viên chức nhà nước, vì lẽ nào đó mà bỏ việc, mở cái quán này.

Anh gặp V ở đây. Bữa đó quán đông, cô gái đến bên anh, xin lỗi, tôi có thể ngồi cùng? Anh không rời mắt khỏi trang báo, mời chị. Không hiểu sao lại nói thêm, “cái quán này nào phải riêng ai”**. Cô gái bật cười. Sau này, cô cho rằng họ quen nhau do câu nói của anh, anh lại bảo vì tiếng cười của cô. Chủ quán ghé vào tai anh, thế nào, uống cà phê hai người ngon hơn chứ. Thịnh thoảng ông lại hỏi, thế nào, rồi bỏ đi, không đợi trả lời. Hai người gọi ông chủ quán là “ông thế nào”. Họ hẹn nhau, mai, ở “ông thế nào” nhé.

Có lần anh hỏi cô có biết TD không. Ngay lúc hỏi, anh thấy nhớ H kinh khủng. Anh cho rằng trên mặt anh đã hiện hiện nỗi nhớ nhưng ấy. V dùng tay khuấy cà phê, anh có kỷ niệm buồn ở đó hả. Anh đáp, không. Đó là một lời đáp thành thực nhưng không hoàn toàn đúng. Anh không hiểu tại sao mỗi khi nhắc đến TD anh lại nhớ H và mỗi khi nhớ cô, anh lại nhớ đến TD, một vùng đất ở đâu đó thật xa, anh chưa từng đến.

Anh nằm mơ thấy H. Thực ra là nằm mơ thấy một nơi mà anh nghĩ là TD với một dòng suối trong vắt chảy len qua những vùng đồi hoa cải trắng. H đi trước

MINH HOA: VŨ XUÂN HOÀN

anh một quãng ngắn. Cô bước đi thong thả giữa những vật hoa, tay cầm chiếc mũ rộng vành màu nâu nhạt. Anh nghĩ chỉ trong giây lát sẽ đuổi kịp cô nhưng khoảng cách giữa họ không hề thay đổi.

Cô vẫn cách anh một quãng ngắn.

Rất ngắn.

Anh gào to tên H. Cô ngoảnh lại, nhìn anh như nhìn một người lạ... Anh giật mình vì tiếng chuông trên tháp cao của nhà thờ. Khi tỉnh hẳn, anh mới biết đó là tiếng chuông của đồng hồ báo thức. Có thể nó đã reo rất lâu rồi, khi anh còn mãi đuổi theo H, gào gọi tên cô.

V không đến như đã hẹn. Cô nhắn tin: Em đang ở TD.

Mãi sau này, anh mới hiểu rằng cô chỉ muốn nói đến một chuyến đi xa, đến một nơi xa lạ, ở một xứ sở cô chưa từng biết. Hình như cô khá thành công trong việc kiếm sống ở nơi ấy. Khi gặp anh, cô đã có dự tính cho chuyến đi. Anh chỉ tình cờ lọt vào bản kế hoạch của cô, nằm ở chỗ ngoặc ra bên lề. Vài năm đầu, cô gửi cho anh những bưu ảnh phong cảnh nơi cô sống và vài dòng thăm hỏi. Trong số đó, có một cảnh đồi núi mây phủ trắng với câu hỏi: có giống TD của anh không.

Hình như đó là tấm bưu ảnh cuối cùng anh nhận được từ V.

Nếu anh không tình cờ bật TV vào lúc 19 giờ 15 hôm ấy và nhìn thấy thông tin về trận lũ quét ở TD thì hẳn vùng đất ấy đã chìm lấp đâu đó trong mớ ký ức hỗn độn của cuộc đời anh. Anh nắm chặt chiếc remote, nhìn sững vào cảnh những ngôi nhà đổ nhào, những thân cây bật gốc, những nhóm người phong phanh áo xống, ôm theo mình vài món đồ ít ỏi vừa giành giật với cơn lũ cuốn... Nước ào ạt, cuộn cuộn, hung dữ. Con

người nhỏ nhoi, mong manh như những chiếc lá, cơ hồ có thể bị cuốn đi bất cứ lúc nào. Tự nhiên anh nhớ đến cái chết đau đớn của H và chồng con trong cơn bão tuyết. Có một chỗ nào đó trong ngực dội lên cơn đau.

Anh quyết định đến TD.

Trưởng phòng hỏi, cậu điên hả.

Anh cúi xuống khóa ngăn tủ tài liệu, không đáp.

Vào giờ chót, anh bỏ bớt đồ đạc trong ba lô và mua thêm mấy thùng mì gói, mấy chục ký gạo, nhờ taxi chở ra ga. Anh là hành khách duy nhất mang vác công kênh. Anh không hiểu sao những người khác lại có được sự thanh thoi, vui vẻ trên chuyến tàu này. Họ kháo chuyện âm ỉ rồi lẫn ra ngủ. Cô gái ngồi cùng băng ghế, dựa hẳn vào vai anh, phả vào anh mùi thơm của một loại dầu gội có hương sả.

Anh khoanh tay trước ngực, nhắm mắt, cố tìm giấc ngủ nhưng không sao ngủ được.

Hai mắt khô khốc.

Và môi.

Chập chờn trước anh là ánh mắt vô hồn của một cụ già nhìn như bị thổi miên dòng nước ngẫu đục sôi réo. Anh xoay người, khẽ nâng đầu cô gái tựa vào thành ghế rồi bước ra đầu toa. Một cơn gió mát lạnh tấp vào mặt. Trời trong vắt, không một gợn mây. Vài vì sao nhấp nháy nơi xa. Trong một đêm ngồi trên sân thượng nhìn trời sao, H ngẩng đầu, hai tay đan lại sau gáy, giọng trầm ngâm, thể đấy, biết đâu chỉ lát nữa sẽ là mưa đập gió vùi, chỉ lát nữa bầu trời kia sẽ chỉ là một mảng tối tăm mù mịt. Con người thật ngạo mạn, lúc nào cũng tưởng mình chế ngự được thiên nhiên. Gần đây, anh biết tin H đã mất cùng chồng và đưa con trai nhỏ trong

một trận bão tuyết. Mất phương hướng, chiếc xe đã đâm sầm vào trụ bê tông ven đường...

Anh rùng mình.

Nếu không có nhân viên đường sắt mời về chỗ ngồi, hẳn anh sẽ còn đứng đó cả đêm. Hình như có một vụ buôn lậu trên chuyến tàu ngược. Họ yêu cầu tất cả yên vị. Một tốp ba người đi xét vé, kiểm tra giấy tờ tùy thân, kiểm tra hành lý... Người cao lớn đập tay lên chiếc thùng dưới ghế, hát hàm hỏi anh, gì thế này. Mi gói và gạo, anh đáp. Ông ta cười gằn, thời buổi này mà còn mang vác những thứ này đi đâu cơ chứ. Cô gái choàng dậy, ngơ ngác, có chuyện gì vậy, rồi vội vàng nhón chân lấy chiếc va li nhỏ trên giá, mở tung ra. Mấy bộ váy áo màu sắc sặc sỡ, sắp xếp lộn xộn như vội vàng quẳng vào đó trước khi ra ga. Vừa đóng va li cô vừa nói như phân trần, em về quê dự lễ ăn hỏi của đứa em. Thằng em em ương ngạnh lắm, bố mẹ em muốn cột chân nó. Anh bật cười, liệu có cột được không. Cô gái đang định nói điều gì thì bị cắt ngang bởi tiếng kêu gào, oan cho tôi, oan cho tôi... ở toa bên cạnh. Cả toa của anh, cả mấy toa khác nhón nhào đổ dồn về toa có tiếng kêu, buồn cái gì đấy, ma túy hả, không, thuốc phiện, đéch phải, ngà voi đây, không, hình như là súng, không, tiền giả, xúi quẩy, thoát thì đã có cả đồng tiền, phi thương bất phú, cả làng tôi bỏ ruộng, nhào ra phố, buôn bán bán, chả mấy chốc mà lên đời, nhà cao cửa rộng, ô tô, xe máy chạy rầm rầm...

Anh đứng sững giữa lối đi chật hẹp.

Hàng mấy trăm con người trên chuyến tàu, không một lời nào nhắc đến TD, không một ai nhắc đến cơn lũ tàn khốc, không một ai tỏ lời xót xa cho bà cụ kia, cho những đứa nhỏ kia... Cảm giác lẻ loi khiến anh như muốn bật khóc. Cô gái, người duy nhất không tìm cách chen chân qua toa bên cạnh, níu tay anh, kệ họ, buôn lậu thì có gì mà xem, anh cố ngủ một chút đi.

Nửa đêm rồi.

Gần đây anh mất ngủ.

Cứ nửa đêm là trở dậy.

Bác sĩ bảo anh nên đi bộ vào buổi tối. Nhưng làm sao đi trong con hẻm chật chội, hai người đi ngược chiều thì một người phải nép sát vào tường hay ra ngoài phố, nơi vỉa hè la liệt hàng quán, lòng đường ken chặt xe cộ... Anh trả lời bác sĩ.

Thực ra thì cũng có một công viên nhỏ cách nhà khoảng nửa cây số nhưng nghĩ đến cảnh người ta dồn vào đó, đi lại rậm rạp như đi hành quân, lại ngại. Đành thúc thủ trong nhà, nửa đêm trở dậy, ngồi thu lu xem TV hoặc đọc sách đợi sáng.

Anh bảo cô gái, đây là giờ thức dậy của tôi. Cô đặt chiếc túi làm gói, ngủ một giấc lấy sức. Tôi ra ngoài hút thuốc.

Gió thốc dữ dội.

Không sao bật được lửa.

Anh nhét cả thuốc cả bật lửa vào túi ngực, khoanh tay nhìn hai chiếc móc sắt nối toa dập dình theo nhịp con tàu, tự nhiên nghĩ, nếu chúng bất thần tuột ra... Ồ, có cái gì là không thể. Lại nhớ đến tai họa thảm khốc của gia đình H. Hồi nghe tin, anh bản thân suốt một thời gian, mãi mới hồi tâm ghé thăm cha mẹ cô, thấp một nén nhang.

Trong ảnh, H như hơi mỉm cười.

Đôi mắt đen có một thoáng nước.

Như vẫn vậy.

Để thoát khỏi những ý nghĩ buồn bã, anh ngồi tựa lưng vào vách toa, nghĩ cách di chuyển từ ga cuối cùng Trại Cau đến TD. Chỉ vài chục cây số nhưng trong lúc mưa lũ, chắc cũng chẳng dễ dàng. Có thể thuê một chiếc Minsk, loại xe máy cực khỏe dân miền cao thường dùng, có thể quá giang một xe tải nào đó hay tìm một chú ngựa thồ...

Gió mỗi lúc một dữ.

Tưởng có thể bứt người ra khỏi con tàu.

Đành phải quay vào. Vừa bước đến cửa toa, loa phóng thanh rọt rọt rồi vang lên giọng nói của phát thanh viên: Xin quý khách lưu ý, xin quý khách lưu ý, do mưa lũ, một đoạn đường sắt đã bị sạt lở nghiêm trọng. Vì vậy, tàu chỉ có thể đến Trại Chuối. Xin quý khách lưu ý. Cả toa tàu bừng dậy, những đôi mắt ngái ngủ nhìn nhau ngơ ngác, cái gì vậy, mấy giờ rồi, mình đang ở đâu đây, làm sao về Trại Cau... Chi rặt những câu hỏi, không có câu trả lời. Cô gái dụi mắt, giờ làm sao anh. Anh bối rối nhìn chỗ mì gạo của mình.

Đúng ba giờ sáng, tàu dừng lại ở ga Trại Chuối.

Anh vác hành lý, theo mọi người vào ga. Căn phòng nhỏ bỗng chốc ken chặt người.

Anh đứng tựa cửa, nhìn họ, ngạc nhiên trước một đám đông vừa ồn ào vì vụ buôn lậu chốt lạng lẽ nhường ấy.

Trưởng ga, một người đàn ông thấp bé, lợt thỏm trong bộ đồng phục màu xám, cầm loa, nói to hết cỡ: Thưa quý vị, do thời tiết thất thường, không những đường sắt hư hại mà đường bộ cũng bị băm nát. Có ai đó ngắt lời, chúng tôi ngồi chết dí ở đây à. Một giọng phụ nữ, làm ăn kỳ cục, sao không thông báo trước. Như không nghe thấy những chất vấn, tiếng loa vang lên: Các vị chỉ có một lựa chọn, hoặc quay về hoặc ngồi đợi cho đến khi sửa xong đường. Bao giờ xong, vài ba người cùng lên tiếng. Cái loa đáp: Không thể biết chính xác. Ai đó ở cuối phòng hét lên: Đồ điên. Như được châm ngòi, cả cái khối cảm nín ấy nổ bùng, rào rào đứng lên, rào rào la ó...

Khi họ bình tĩnh lại, tay trưởng ga đã biến mất.

Người nọ nhìn người kia rồi lục tục thu xếp chỗ nghỉ. Lại tranh cãi, dành giết chỗ sàn xi măng chật hẹp, đen xìn. Anh có ý tìm cô gái nhưng không thấy. Có thể cô đã tìm cách nào đó về cho kịp đám hỏi. Và lại, nhà cô không xa Trại Chuối, nơi tàu dừng lại.

Anh mang hành lý vào phòng trưởng ga.

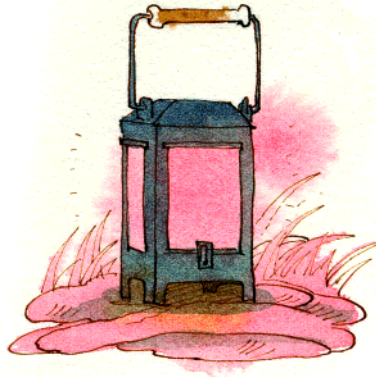
Phòng trống không.

Cầm lấy cây bút dạ lăn lóc trên bàn, anh ghi lên thùng mì và bao gạo: Xin quý vị chuyển tới TD sớm nhất có thể. Cảm ơn.

Khoác ba lô lên vai. Anh rời khỏi ga.

Có mấy lối đi mờ mờ trước sân. Anh chọn lối bên trái, nơi mắt anh chạm phải một bóng người ngồi thu lu bên vệ đường. Đến gần, hóa ra là một tảng đá lớn. Anh đưa tay chạm vào mặt đá lạnh buốt, chợt khuyu xuống vạt cỏ rồi thiếp đi, mơ hồ nghe thấy giọng của ai đó, điều ta muốn chỉ cách một tầm tay nhưng đó là một khoảng cách không thể vượt qua. Anh đáp, không phải một tầm tay mà một ga tàu. Giọng nói nhất quyết, một tầm tay. Anh hét lên, một ga tàu, một ga tàu, một ga tàu, rồi bừng tỉnh.

Lạnh kinh khủng. Anh nghĩ anh tỉnh dậy vì quá lạnh và đói. Vừa gặm mẩu bánh mì khô cứng vừa nhìn ngắm tảng đá, nơi anh đã tựa mình trong giấc ngủ ngắn. Tảng đá màu đen xám khá lớn, vượt khỏi đầu người khi ngồi, có một phía nhô ra. Anh vốn thích đá và cỏ. Anh ao ước có một mảnh vườn đầy cỏ với những khối đá lớn. H bảo, hai thứ đó chẳng có gì gần nhau, thậm chí đối nghịch với nhau. Dù vậy, đi nơi này nơi khác, H vẫn mang về cho anh những phiến đá. Anh có một ngăn trên tủ sách để bày đá. Phiến đá sau cùng H mang đến cho anh là phiến gỗ hóa thạch có những đường vân tuyệt đẹp. Anh đặt phiến đá trên chiếc giá đỡ bằng nhựa. Đôi lần một ánh mắt, một làn môi, một khuôn mặt thoáng hiện qua những vân đá rồi tan nhòa rất nhanh, không sao tìm thấy lại. Hình như mọi thứ của cuộc đời mình cũng vậy. Thoáng hiện ra rồi tan nhòa... Vừa nghĩ vẫn vợ vừa thu mình tìm một thế ngồi cho đỡ rét, anh gần như giật mình khi chợt nghe thấy tiếng ho của ai đó ngay sát bên mình. Ngẩng lên, bắt gặp nụ cười hiền hậu của một ông già, chào bác, bác đi đâu sớm vậy. Ông lão nén lại cơn ho, giọng hụt đi, ra ga đón đứa cháu mà không thấy. Chắc nó sợ bão lũ mạn ngược. Hai tiếng “bão lũ” khiến anh tỉnh táo hẳn, bác có biết lối đi tắt

đến TD không. Chỉ vậy, ông lão như nhắm mắt nhìn anh, có chút chi như sự ngờ vực. Anh lúng túng, dạ, cháu chỉ hỏi để biết. Ông lão tì tay lên tảng đá, ho rũ rượi, giọng ngắt quãng, làm gì có, toàn rừng rú sông suối, lấy đâu ra đường với lối, cậu quay về đi, nghe đâu sắp có trận lũ mới, lũ chồng lũ. Chưa dứt câu ông đã bỏ đi, lưng còng xuống vì cơn ho rồi mất hút trên con đường vắng còn mờ sương.

Anh về đến thành phố vào xế trưa.

Đeo chiếc ba lô nặng trĩu, anh bước vào cái ngõ nhỏ, dán người vào một bên tường, mắt nhúc nhối với những dòng chữ Khoan cắt bê tông, Cầm đồ rác, Cầm đáí bậy, Cầm giấy tờ xe chính chủ, lên tới 90% giá trị, Nhà cho thuê nguyên căn... nhằng nhịt, ngang dọc ở mặt tường đối diện. Cái hèm dài vài chục mét chợt như bắt tận, tường không bao giờ thoát khỏi.

Bao nhiêu năm đi về trong cái ngõ này, đây là lần đầu tiên anh nhận ra sự nhếch nhác, bê bối, ngột ngạt của nó.

Vào phòng, anh đứng sững trước những hình ảnh trên màn hình TV. Con nước lũ đục ngầu, cuộn cuộn, hung dữ, những thân cây trôi dạt, những ngôi nhà sứt lở, những con người phong phanh áo xống tay ôm khư khư bọc đồ đạc, những ánh mắt vô hồn... Phải mất một lúc lâu anh mới hiểu ra, anh đã không tắt TV khi rời nhà và đây là thông tin một cơn lũ mới, lũ chồng lũ, theo cách nói của ông già ở Trại Chuối.

Tiếp ngay sau tin lũ lụt là một chương trình ca nhạc. Mấy chục nam thanh nữ tú áo quần xanh đỏ tím vàng nhảy nhót, gào thét như đang lên đồng. Anh với tay lấy chiếc remote trên mặt bàn, vô tình làm xoay phiến gỗ hóa thạch ra phía cửa sổ. Dưới tia nắng gay gắt, một khuôn mặt phụ nữ hiền hiện trên mặt đá. Mái tóc bạc trắng, đôi mắt mở to, một nếp nhăn trên vàng trán, một nét cười mơ hồ nơi khóe miệng...

Tỳ cầm lên hai bàn tay nắm chặt, anh nhìn như bị hút vào khuôn mặt trên đá, giữa mớ âm thanh hỗn loạn của những chàng trai cô gái trên TV. Họ không dừng lại. Họ không chịu dừng lại.

Anh không biết mình đã thiếp đi bao lâu, chỉ biết đã chiều muộn. Trong căn phòng mờ tối, những âm thanh náo loạn vẫn không dứt (không biết, vẫn của nhóm người cũ hay của một nhóm mới vừa bắt đầu). Vậy mà khi anh đưa remote về phía TV, mọi âm thanh chợt tắt lịm.

Một dòng thác ngẫu đồ tràn lấp toàn bộ màn hình. ❖

* Thơ Đoàn Huy Giao.

** Nhại tên một bộ phim: Nỗi đau này nào của riêng ai.

SAGOTA LAGER

HƯƠNG VỊ CỦA HÀNH TRÌNH

SAGOTA
PREMIUM BEER
Bia của Du lịch Việt Nam
Proudly chosen by Vietnam Tourism Association

CÔNG TY CỔ PHẦN BIA SÀI GÒN - PHÚ THỌ

*Chúc mừng
72 năm
Quốc khánh
Việt Nam*

TỔNG CÔNG TY CỔ PHẦN BIA RƯỢU NƯỚC GIẢI KHÁT HÀ NỘI
CÔNG TY CỔ PHẦN BIA HÀ NỘI - HỒNG HÀ

Địa chỉ: Phường Vân Phú,
thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ

Điện thoại: 0210.3847013. **Fax:** 0210.3840636

Giám đốc Công ty: Nguyễn Đức Đạo

BÍ QUYẾT ĐUY NHẤT

TRUYỀN THỐNG TRĂM NĂM

BIA HÀ NỘI

TỔNG CÔNG TY CỔ PHẦN BIA - RƯỢU - NƯỚC GIẢI KHÁT HÀ NỘI (HABECO)

183 Hoàng Hoa Thám - Ba Đình - Hà Nội - Việt Nam

Tel: 84.4.38453843 - Fax: 84.4.37223784

drinktec 2017
Munich, 11 – 15 September
Hall B6

5 or 1,500 hectolitres –
you always get the best

We do more.

 KRONES

"Hãy cùng Huyền My uống Dr. Thanh Không Đường mỗi ngày"

THANH LỘC BÊN TRONG TƯƠI TẮN BÊN NGOÀI LẠI CÒN GIỮ DÁNG

*Vị ngọt tự nhiên
từ thảo mộc*

Dr. Thanh
TRÀ THANH NHIỆT

Dr. Thanh
TRÀ THANH NHIỆT

KHÔNG ĐƯỜNG

THANH LỘC CƠ THỂ
Không lo bị nóng

9 loại thảo mộc
TỰ NHIÊN

9 loại thảo mộc
CUNG ĐÌNH

CÔNG NGHỆ
ASEPTIC
VÔ TRÙNG

- Thực phẩm bảo vệ sức khỏe Trà Thanh Nhiệt Dr. Thanh chai Pet 350ml.
- Thực phẩm bảo vệ sức khỏe Trà Thanh Nhiệt Dr. Thanh Không Đường chai Pet 350ml.
- Sản phẩm này không phải là thuốc và không có tác dụng thay thế thuốc chữa bệnh, phù hợp cho trẻ em trên bốn tuổi và người trưởng thành.